

Anonimizuota versija

Vertimas

C-715/23 – 1

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Byla C-715/23

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2023 m. lapkričio 23 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil (Slovėnija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. lapkričio 23 d.

Pareiškėja:

Farmacija, d.o.o.

Atsakovė:

Občina Benedikt

<...>

PRAŠYMAS

PRIIMTI PREJUDICINĮ SPRENDIMA

Pagrindinės bylos šalys

- 1 Pareiškėja – *Farmacija*, <...>, **Liubliana, Poljė** (toliau – prašymo dėl peržiūros pateikėja) prašo teisinės apsaugos *Občina Benedikt* (Benedikto savivaldybė) <...>, *Benediktas*, (toliau – Benedikto savivaldybė) atžvilgiu dėl farmacinės veiklos vykdymo Benedikto savivaldybėje. Kadangi Benedikto savivaldybės veiksmai, dėl kurių kilo ginčas tarp šalių, taip pat turi įtakos **MN**, <...> **Mariboras**, kuri vykdo farmacinę veiklą minėtoje savivaldybėje, padėčiai, šis subjektas taip pat turi būti laikomas pagrindinės bylos šalimi.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi institucija

- 2 *Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil* (Valstybinė viešojo pirkimo procedūrų peržiūros komisija, Slovėnija)¹; (toliau – *Državna revizijska komisija*), kaip prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi institucija, Slovėnijos Respublikoje pagal *Zakon o pravnem varstvu v postopkih viešoj naračanja* (Įstatymas dėl teisinės apsaugos per viešųjų pirkimų procedūras; toliau – ZPVPJN)² yra specializuota nepriklausoma ir savarankiška nacionalinė institucija, priimanti sprendimus dėl viešųjų pirkimų teisėtumo visais sutarčių sudarymo procedūros etapais (ZPVPJN 60 straipsnio 1 dalis).
- 3 Slovėnijos Respublikoje teisinė apsauga nuo viešojo pirkimo sutarčių sudarymo procedūros pažeidimų ir nuo koncesijų suteikimo procedūros pažeidimų, reglamentuojamų *Zakon o nekaterih koncesijskih pogodbah* (Įstatymas dėl tam tikrų koncesijos sutarčių, toliau – ZNKP)³, užtikrinama:
 - per preliminarią peržiūros procedūrą, kurią vykdo perkančioji organizacija,
 - per peržiūros procedūrą, kurią vykdo *Državna revizijska komisija*, ir
 - per teismo procesą, kuris pirmąją instanciją vyksta *okrožno sodišče* (apygardos teismas, Slovėnija), kuriam pagal teismų organizavimo įstatymą suteikta išimtinė jurisdikcija.

Teisminė apsauga *okrožno sodišče* (apygardos teismas) apima tik atsakomybės už padarytos žalos atlyginimą įvertinimą ir ieškinių dėl sutarčių pripažinimo negaliojančiomis nagrinėjimą.
- 4 Jeigu per preliminarią peržiūros procedūrą perkančioji organizacija atmeta prašymą peržiūrėti sprendimą dėl procedūrinių priežasčių, prašymo dėl peržiūros pateikėjas gali pateikti skundą. Tokiu atveju *Državna revizijska komisija* per apeliacinį procesą įvertina perkančiosios organizacijos veiksmų teisėtumą, kiek tai susiję su prašymo peržiūrėti sprendimą atmetimu.
- 5 Europos Sąjungos Teisingumo Teismas jau yra pripažinęs, kad *Državna revizijska komisija* yra „valstybės narės teismas“, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį, 2017 m. birželio 8 d. Sprendime *Medisanus* (C-296/15, EU:C:2017:431), 2020 m. rugsėjo 10 d. Sprendime *Tax-Fin-Lex* (C-367/19, EU:C:2020:685) ir 2022 m. lapkričio 10 d. Sprendime *Sharengo* (C-486/21, EU:C:2022:868).

¹ <...>

² <...>

³ <...>

- 6 Po to, kai buvo priimti minėti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimai, aplinkybės, kuriomis grindžiama išvada, kad *Državna revizijska komisija* pagal SESV 267 straipsnį turi nacionalinio teismo statusą, nepasikeitė⁴.

Pagrindinės bylos dalykas

- 7 2022 m. kovo 11 d. Benedikto savivaldybė, (iš anksto) nepaskelbusi koncesijos skelbimo, išdavė MN leidimą neribotą laiką eksploatuoti Benedikte esantį vaistinės filialą.
- 8 Pareiškėja pateikė Benedikto savivaldybei prašymą dėl peržiūros, remdamasi tuo, kad, išdavusi minėtą leidimą, savivaldybė suteikė koncesiją farmacinei veiklai vykdyti neatlikusi atitinkamos procedūros, t. y. pažeisdama Direktyvą 2014/23.
- 9 Benedikto savivaldybė atmetė prašymą dėl peržiūros neišnagrinėjusi jo iš esmės, nes laikėsi nuomonės, kad per preliminarią peržiūros procedūrą ir per peržiūros procedūrą prašymą atlikti peržiūrą pateikusiai pareiškėjai nebuvo suteikta teisinė apsauga. Taigi, Benedikto savivaldybės teigimu, leidimo vaistinės filialui eksploatuoti išdavimas iš esmės nėra paslaugų koncesijos suteikimas, kuris būtų reglamentuojamas ZNKP⁵.
- 10 Minėta pareiškėja pateikė skundą dėl šio Benedikto savivaldybės sprendimo, kurį Benedikto savivaldybė perdavė *Državna revizijska komisija*. Pareiškėja pakartojo, kad, išduodama leidimą, Benedikto savivaldybė suteikė paslaugų koncesiją nepaskelbusi atitinkamos procedūros, iš esmės teigdama, kad koncesija vykdyti farmacinę veiklą patenka į ZNKP taikymo sritį arba Direktyvos 2014/23 taikymo sritį.
- 11 *Državna revizijska komisija* sprendimas šioje byloje priklauso nuo to, ar koncesijos farmacinei veiklai vykdyti suteikimas patenka į Direktyvos 2014/23 taikymo sritį.
- 12 *Državna revizijska komisija* teigia, kad Benedikto savivaldybė, išduodama leidimą eksploatuoti vaistinės filialą, suteikė koncesiją farmacinei veiklai vykdyti. Iš tikrųjų farmacinė veikla gali būti vykdoma ir vaistinės filiale. Nors nacionalinės teisės aktuose yra numatytas leidimo eksploatuoti vaistinės filialą išdavimas, tai nėra leidimas, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/23 14 konstatuojamąją dalį, t. y. leidimas, kuriuo valstybė narė ar jos institucija nustato ekonominės veiklos vykdymo sąlygas ir kuris suteikiamas iš anksto nustatytas sąlygas

⁴ <...>

⁵ ZNKP į Slovėnijos teisės sistemą perkelta Direktyva 2014/23.

atitinkančio ekonominės veiklos vykdytojo prašymu (o ne perkančiosios organizacijos iniciatyva)⁶.

- 13 Benedikto savivaldybė atitinka kriterijus, kad būtų laikoma perkančiąja organizacija, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/23 6 straipsnį. Kadangi leidimas verstis farmacine veikla Benedikto teritorijoje išduotas neribotam laikui, numatoma farmacinių paslaugų vertė, *Državna revizijska komisija* teigimu, viršija Direktyvos 2014/23 8 straipsnyje nustatytą ribą⁷.
- 14 Vis dėlto *Državna revizijska komisija* abejoja, ar su farmacine veikla susijusios paslaugos iš esmės yra paslaugos, patenkančios į Direktyvos 2014/23 taikymo sritį.

Reikšmingos teisės nuostatos

Sjungos teisė

- 15 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/23/ES dėl koncesijos sutarčių suteikimo

Direktyvos 2014/23 1 straipsnyje nurodyta:

„Šia direktyva nustatomos taisyklės, kuriomis reglamentuojamos perkančiųjų organizacijų ir perkančiųjų subjektų pirkimų sudarant koncesiją, kurios vertė, kaip numatoma, yra ne mažesnė nei 8 straipsnyje nustatyta riba, procedūros“.

Direktyvos 2014/23 4 straipsnyje nustatyta:

„1. Šia direktyva nedaromas poveikis valstybių narių teisei laisvai spręsti, laikantis Sąjungos teisės, kokias paslaugas jos laiko bendrojo ekonominio intereso paslaugomis, kaip tos paslaugos turėtų būti organizuojamos ir finansuojamos laikantis valstybės pagalbos taisyklių ir kokios konkrečios pareigos joms turėtų būti taikomos. Be to, šia direktyva nedaromas poveikis tam, kaip valstybės narės organizuoja savo socialinės apsaugos sistemas.

2. Ši direktyva netaikoma bendrojo intereso neekonominėms paslaugoms.“

Direktyvos 2014/23 19 straipsnyje nurodyta:

⁶ Vaistinių valdytojų skaičius konkrečioje teritorijoje yra ribotas, nes savivaldybė naują vaistinę (filialą) gali įsteigti tik tuo atveju, jei įvykdomos jos steigimo teisinės sąlygos (gyventojų skaičius aptarnaujamoje teritorijoje, atstumas nuo esamos vaistinės iki naujo filialo).

⁷ *Državna revizijska komisija* neturi duomenų apie numatomą koncesijos vertę, nes Benedikto savivaldybė laikosi nuomonės, kad ZNKP ar Direktyva 2014/23 šiuo atveju netaikytini ir dėl to ji neprivalo apskaičiuoti numatomos koncesijos vertės.

„IV priede išvardytų socialinių ir kitų specialių paslaugų koncesijoms, kurioms taikoma ši direktyva, taikomos tik pagal 31 straipsnio 3 dalį ir 32, 46 bei 47 straipsnius kylančios pareigos.“

Nacionalinė teisė

- 16 *Zakon o nekaterih koncesijskih dejavnostih* (Įstatymas dėl tam tikrų koncesijos sutarčių (toliau – ZNKP)

ZNKP 2 straipsnyje numatyta:

Šiame įstatyme vartojamų sąvokų apibrėžtys:

18. bendrojo intereso neekonominės paslaugos – neekonominės paslaugos, kurios pagal įstatymą teikiamos kaip bendrojo intereso paslaugos ir kurios neteikiamos rinkoje už užmokestį, todėl joms taikomi specialūs su viešąja paslauga susiję įpareigojimai.

ZNKP 10 straipsnyje nustatyta:

Šiame įstatyme ir specialiauosiuose įstatymuose reglamentuojamoms koncesijoms taikomos šio įstatymo nuostatos ir specialiųjų įstatymų nuostatos, jeigu jos neprieštarauja šiam įstatymui.

ZNKP 11 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

Šis įstatymas netaikomas:

1. bendrojo intereso neekonominių paslaugų koncesijoms.

ZNKP 15 straipsnis suformuluotas taip:

Direktyvos 2014/23/ES IV priede išvardytų socialinių ir kitų specifinių paslaugų koncesijoms taikomos šio įstatymo nuostatos, reglamentuojančios pareigą parengti parengiamuosius dokumentus, pareigą paskelbti šio įstatymo 35 ir 40 straipsniuose numatytus skelbimus ir teisinę apsaugą, suteikiamą pagal šį įstatymą vykdant koncesininko atrankos procedūras.

- 17 *Zakon o zdravstveni dejavnosti* (Sveikatos priežiūros įstatymas, toliau – ZZDej)⁸

ZZDej 1 straipsnyje nustatyta:

Sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos pirminiu, antriniu ir tretiniu lygmenimis.

Pirminė sveikatos priežiūra apima bazinę sveikatos priežiūrą ir farmacinę veiklą.

⁸ <...>

ZZDej 3 straipsnyje nustatyta:

Sveikatos priežiūros paslaugų teikėjai yra šalies ir užsienio fiziniai ir juridiniai asmenys, gavę Sveikatos ministerijos leidimą teikti sveikatos priežiūros paslaugas.

Viešoji sveikatos priežiūros paslauga apima sveikatos paslaugas, kurias nuolat ir reguliariai teikia valstybė ir vietos valdžios institucijos viešojo intereso labui ir kurios, remiantis solidarumo principu ir laikantis sveikatos priežiūros ir sveikatos draudimo taisyklių, yra užtikrinamos kaip teisės, kylančios iš privalomojo sveikatos draudimo, ir visiškai arba iš dalies finansuojamos viešosiomis lėšomis, daugiausia gaunamomis iš privalomojo sveikatos draudimo. Ankstesniame sakinyje nurodytas sveikatos paslaugas, kaip bendrojo intereso neekonomines paslaugas, turi teikti nepelno sveikatos priežiūros paslaugų teikėjai, kad pajamų perviršis, likęs atskaičiavus išlaidas, būtų skiriamas sveikatos priežiūros paslaugų teikimui ir plėtrai⁹.

ZZDej 20 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

Farmacinė veikla vykdoma pagal specialųjų įstatymą. Klausimams, kurie neregamentuojami specialiajame įstatyme, taikomas šis įstatymas.

18 *Zakon o lekarniški dejavnosti* (Įstatymas dėl farmacinės veiklos; toliau – ZLD-1)¹⁰

ZLD-1 1 straipsnyje nurodyta:

Šiame įstatyme reglamentuojami farmacinės veiklos tikslas, turinys ir sąlygos, koncesijų suteikimo ir sutarčių vykdymo organizavimas, sąlygos ir procedūros, farmacijos sektoriaus specialistai ir jų profesinės asociacijos, farmacinė veikla internete ir priežiūra.

ZLD-1 2 straipsnyje nurodyta:

Farmacinės veiklos tikslas – užtikrinti veiksmingą ir kokybišką vaistų ir kitų produktų tiekimą medicininiam gydymui ir sveikatos apsaugai, taip pat patarti pacientams ir sveikatos priežiūros specialistams jų saugaus, teisingo ir veiksmingo vartojimo klausimais.

Be pirmesnėje dalyje nurodyto tikslo, farmacinė veikla taip pat užtikrinamas medikamentinis gydymas siekiant palaikyti sveikatą ir pasiekti klinikinius, humanitarinius ir ekonominius rezultatus, kurių tikimasi iš tam tikros terapijos.

ZLD-1 5 straipsnyje nustatyta:

⁹ *Ustavno sodišče Republike Slovenije* (Slovėnijos Respublikos Konstitucinis Teismas) panaikino ZZDej 3 straipsnio 2 dalies antrą sakinį tiek, kiek jame reglamentuojamas farmacinę veiklą pagal koncesiją vykdančių verslininkų pajamų perviršis, likęs atskaičiavus išlaidas.

¹⁰ <...>

Farmacinė veikla yra viešoji sveikatos priežiūros paslauga, kuria užtikrinamas nuolatinis ir reguliarus vaistų tiekimas gyventojams ir sveikatos priežiūros specialistams bei pacientų medikamentinis gydymas.

Farmacinė veikla vykdoma pirminiu, antriniu ir tretiniu sveikatos priežiūros lygmenimis.

Farmacijos veiklos tinklą, kaip jis suprantamas pagal šį įstatymą, pirminiu lygmeniu užtikrina savivaldybė arba kelios gretimos savivaldybės kartu, o antriniu ir tretiniu lygmenimis – valstybė.

ZLD-1 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

Farmacinę veiklą sudaro:

- žmonėms skirtų ir veterinarinių vaistų tiekimas pagal gydytojo receptą arba be jo,
- specialiosios medicininės paskirties maisto produktų tiekimas,
- pacientų medikamentinis gydymas,
- farmacinių konsultavimo veikla,
- farmacinė intervencija,
- nuotolinės farmacijos paslaugos,
- žmonėms skirtų ir veterinarinių magistralinių vaistų ruošimas,
- gydymui ir sveikatos palaikymui skirtų produktų ruošimas,
- žmonėms skirtų ir veterinarinių vaistų gamyba,
- radiofarmacinė veikla,
- žaliavų, naudojamų magistraliniams ir galeniniams vaistams ruošti ir gaminti, kokybės kontrolė,
- galeninių vaistų kokybės kontrolė,
- duomenų stebėseną ir pranešimai apie nepageidaujamas reakcijas ar įtariamas nepageidaujamas reakcijas,
- nenaudojamų vaistų arba likučių pašalinimas iš rinkos pagal vaistinių atliekų tvarkymą reglamentuojančius teisės aktus,
- kitą veiklą, susijusią su vaistų ir kitų produktų tiekimu užtikrinant teisingą, racionalų ir saugų jų vartojimą.

ZLD-1 7 straipsnyje nustatyta:

Be ankstesniame straipsnyje nurodytos veiklos, vaistinės taip pat gali užsiimti šia veikla:

- kitų gydymui ir sveikatos priežiūrai skirtų produktų tiekimas,
- galeninių produktų gamyba,
- homeopatinių magistralinių vaistų ruošimas,
- veterinarinių produktų tiekimas,
- biocidinių ir cheminių produktų tiekimas,
- savidiagnostikos matavimų ir testų atlikimas,
- prevencijos ir švietimo sveikatos klausimais veikla,
- pedagoginė ir švietimo veikla,
- mokslinių tyrimų veikla,
- kita sveikatos priežiūros ir apsaugos srities veikla ir paslaugos,
- vaistų ir kitų produktų pristatymas į pacientų namus, sveikatos priežiūros specialistams ir kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims,
- kitos su farmacine veikla susijusios paslaugos.

ZLD-1 8 straipsnio 1 dalyje numatyta:

Pirminio lygio farmacine veikla vykdoma:

- vaistinėje,
- vaistinės filiale arba
- prie gydytojo kabineto įsteigtoje vaistinėje.

ZLD-1 15 straipsnio 1 dalyje numatyta:

Farmacinė veikla finansuojama iš valstybės ir privačių lėšų. Ankstesniame sakinyje nurodytus viešuosius išteklius sudaro, be kita ko:

- mokėjimai už paslaugas, suteiktas vykdant farmacinę veiklą pagal sutartis su sveikatos draudimo įstaigomis,
- mokėjimai iš biudžeto asignavimų,

- įstaigos steigėjos ištekliai.

ZLD-1 27 straipsnio 1 dalyje numatyta:

Pirminio lygio viešąją farmacijos įstaigą savo teritorijoje įsteigia savivaldybė arba kartu kelios kaimyninės savivaldybės, gavusios išankstinę kompetentingos profesinės asociacijos nuomonę ir ministerijos sutikimą.

ZLD-1 39 straipsnio 1 dalyje numatyta:

Šiame įstatyme numatytomis sąlygomis koncesija verstis pirmine farmacine veikla gali būti suteikta fiziniam asmeniui, vykdančiam farmacinę veiklą, arba juridiniam asmeniui, kurio vadovas ar valdymo organas yra farmacinę veiklą vykdančias asmuo, kuriam priklauso daugiau kaip 50 % šio juridinio asmens įstatinio kapitalo (toliau – koncesininkas).

Pagrindinėje byloje nagrinėjamos farmacinės veiklos aprašymas

- 19 Slovėnijos Respublikoje farmacinė veikla reglamentuojama įstatymu, siekiant užtikrinti, kad visas vaistų tiekimo vartotojams paslaugas teiktų šiuo tikslu tinkamai kvalifikuoti asmenys, kad būtų išvengta pavojaus pakenkti šių paslaugų naudotojų sveikatai. Taigi, pagrindinis farmacinės veiklos vykdymo tikslas yra ne pelno siekimas: atvirkščiai, pelno siekimas individualiu lygmeniu yra subsidiarus palyginti su naudojimusi teise į sveikatos priežiūrą, o bendruomenės lygmeniu – su visuomenės poreikių tenkinimu visuomenės sveikatos labui. Tai, kas nurodyta pirmiau, taikoma neatsižvelgiant į asmenį, kuris užsiima farmacine veikla.
- 20 Slovėnijos Respublikoje farmacinė veikla yra sveikatos priežiūros paslaugų dalis ir vykdoma kaip viešoji sveikatos paslauga, užtikrinanti nuolatinę ir reguliarią gyventojų ir sveikatos priežiūros specialistų aprūpinimą vaistais bei pacientų medikamentinį gydymą. Jos tikslas – užtikrinti veiksmingą ir kokybišką vaistų ir kitų produktų tiekimą medicininiam gydymui ir sveikatos apsaugai, taip pat patarti pacientams ir sveikatos priežiūros specialistams dėl jų saugaus, teisingo ir veiksmingo vartojimo. Esminis farmacinės veiklos elementas yra žmonėms skirtų ir veterinarinių vaistų tiekimas pagal receptą ar be jo (mažmeninė prekyba vaistais), taip pat specialios medicininės paskirties maisto produktų tiekimas, kai vaisto tiekimu laikomas vaisto pristatymas vartotojui, taip pat atitinkamų vartojimo instrukcijų ir konsultacijų dėl tinkamo ir saugaus vartojimo teikimas. Mažmeninė prekyba žmonėms skirtais vaistais, teikiant atitinkamą profesinę pagalbą konsultacijų forma, vykdoma tik vaistinėse ir specializuotose įstaigose, bet pastarosiose – labai ribotai¹¹.

¹¹ T. y. tik gavus specialų *Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke* (Slovėnijos Respublikos viešoji vaistų ir medicinos prietaisų agentūra) leidimą ir tik tuo atveju, kai nereceptiniai vaistai ir medicinos priemonės būna skirti tik lengviausiems simptomams palengvinti ir kuriuos naudojant gali kilti tik nedidelė rizika; tokiu atveju Agentūra taip pat gali nustatyti apribojimus dėl vaistų dozavimo, jų pakuotės dydžio ir parduodamų vienetų skaičiaus (*Zakon o zdravilih* (Vaistų įstatymas) 126 straipsnis).

- 21 Pirminį farmacijos veiklos tinklą valdo savivaldybės, kurios yra savarankiškos vietos valdžios institucijos. Savivaldybės įgyvendina savo kompetenciją sukurti farmacinės veiklos tinklą (kartu) įsteigdamos viešąją farmacijos subjektą arba suteikdamos fiziniam ar juridiniam asmeniui koncesiją vykdyti farmacinę veiklą. Farmacinė veikla vykdoma vaistinėje, vaistinės filiale arba prie gydytojo kabineto įsteigtoje vaistinėje.
- 22 Taigi juridiniai asmenys (kurių neįsteigia savivaldybė) gali užsiimti farmacine veikla tik tuo atveju, jei suteikiama koncesija. Minėtas pareigas eina fiziniai ar juridiniai asmenys (neįsteigti savivaldybės) koncesiją suteikusios savivaldybės teritorijoje arba kaimyninių savivaldybių teritorijoje, jei pastarosios kartu suteikė koncesiją. Taigi galimybė užsiimti farmacine veikla suteikiama tik suteikus koncesiją fiziniams ar juridiniams asmenims (kuriuos įsteigė ne savivaldybė).
- 23 Farmacinė veikla finansuojama iš viešųjų ir privačių lėšų. Iš viešųjų lėšų, t. y. privalomojo sveikatos draudimo, finansuojamas receptinio vaisto tiekimas, t. y. ir paties receptinio vaisto tiekimas¹², ir su šiuo tiekimu susijusių farmacijos paslaugų ir atitinkamų instrukcijų bei patarimų dėl teisingo ir saugaus šio vaisto vartojimo teikimas. Receptinio vaisto tiekimo farmacinės paslaugos išlaidos (vertinamas pagal atitinkamą skalę) visų receptinių vaistų ir visų farmacijos paslaugų teikėjų atveju yra vienodos. Valstybės lėšos taip pat naudojamos budėjimo ir surandamumo paslaugoms finansuoti.
- 24 Nereceptiniai vaistai visiškai apmokami iš privačių arba naudotojų lėšų; atsižvelgiant į tai, kai kuriems nereceptiniams vaistams nustatoma maksimali kaina, o kitų nereceptinių vaistų kaina nustatoma pagal laisvosios rinkos taisykles.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 25 *Državna revizijska komisija* kelia klausimą, ar tokia farmacinė veikla, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kurios esminis elementas yra žmonėms skirtų receptinių arba nereceptinių vaistų tiekimas vartotojams kartu su konsultacijomis dėl jų reguliaraus ir saugaus vartojimo, gali būti laikoma bendrojo intereso neekonomine paslauga, nepatenkančia į Direktyvos 2014/23 taikymo sritį.
- 26 Direktyvoje 2014/23 sąvokos „bendrojo intereso neekonominės paslaugos“ ir „bendrojo ekonominio intereso paslaugos“ konkrečiai neapibrėžtos. Pagal suformuotą jurisprudenciją iš reikalavimo vienodai taikyti Sąjungos teisę ir lygybės principo matyti, kad tuomet, kai Sąjungos teisės nuostatoje aiškiai nedaroma nuoroda į valstybių narių teisę, norint nustatyti šios nuostatos prasmę ir apimtį, jos reikšmė visoje Europos Sąjungoje paprastai turi būti aiškinama

¹² Vaistai, kurie gali būti skiriami sveikatos draudimo lėšomis, yra suskirstyti į sąrašus (vadinamuosius teigiamus arba tarpinius sąrašus). Įtraukimas į sąrašą taip pat lemia tai, kokia klasifikuojamo vaisto kainos dalis padengiama pagal privalomąjį sveikatos draudimą. Likusi dalis apdraudžiama papildomu sveikatos draudimu arba apmokama paties naudotojo, jei jis nėra apsidraudęs papildomu sveikatos draudimu savanoriško sveikatos draudimo forma.

autonomiškai ir vienodai, atsižvelgiant į nuostatos kontekstą ir nagrinėjamu teisės aktu siekiamą tikslą.

- 27 Iš Direktyvos 2014/23 6 konstatuojamosios dalies matyti, kad valstybės narės gali laisvai nuspręsti, ar paslaugas teikti kaip bendrojo ekonominio intereso paslaugas, ar kaip bendrojo intereso neekonominės paslaugas, ar kaip šių paslaugų derinį. Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos¹³ matyti, kad pagal Sąjungos teisę nepažeidžiama valstybių narių kompetencija nustatyti savo socialinės apsaugos sistemas ir konkrečiai priimti taisykles, visų pirma skirtas sveikatos priežiūros paslaugų, pavyzdžiui, vaistinių, darbo organizavimui, nes reikia atsižvelgti į tai, kad asmenų sveikata ir gyvybė užima pirmąją vietą tarp Sutartimi saugomų gėrybių ir interesų ir kad valstybės narės pačios sprendžia, koku lygiu jos ketina užtikrinti visuomenės sveikatos apsaugą ir koku būdu šis lygis turi būti pasiektas.
- 28 Nacionalinės teisės aktų leidėjas aiškiai nustatė, kad sveikatos priežiūros paslaugos yra bendrojo intereso neekonominės paslaugos. Kadangi farmacinė veikla yra sveikatos priežiūros dalis, teisės aktų leidėjas nustatė, kad farmacinė veikla taip pat yra bendrojo intereso neekonominė paslauga.
- 29 Nors, *Državna revizijska komisija* teigimu, farmacinė veikla yra visuomenei svarbi veikla, nes ja siekiama užtikrinti visuomenės sveikatą ir jos pagrindinis tikslas nėra pelno gavimas, vis dėlto iš jurisprudencijos matyti, kad paprastai už užmokesį teikiamos paslaugos yra ekonominė veikla, turint omenyje, kad pagrindinis užmokesčio požymis yra tas, kad tai yra ekonominis atlygis už nagrinėjamą paslaugą, bet jo neturi mokėti šios paslaugos gavėjas¹⁴.
- 30 Taigi *Državna revizijska komisija* abejoja, ar farmacinė paslauga, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, gali būti laikoma bendrojo intereso neekonominė paslauga, nes farmacijos paslaugų teikėjams už tokių paslaugų teikimą atlyginama iš privalomojo sveikatos draudimo sistemos išteklių ir naudotojų išteklių. Pagal nacionalinės teisės aktus¹⁵ receptinio vaisto išdavimo atveju farmacijos paslaugų teikėjai iš privalomojo sveikatos draudimo lėšų gauna paties vaisto pirkimo kainos kompensaciją ir iš anksto nustatytą sumą už recepto administravimą, vaisto pristatymą ir konsultavimą dėl jo vartojimo. Nereceptinio vaisto tiekimo atveju vartotojai sumoka visą jo kainą.
- 31 Tuo atveju, jei su farmacine veikla susijusios paslaugos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kurių pagrindinis tikslas yra žmonėms skirtų receptinių ir nereceptinių vaistų tiekimo paslaugos, taip pat patarimai dėl reguliaraus ir saugaus

¹³ 2009 m. gegužės 19 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Komisija / Italija* (C-531/06, EU:C:2009:315) ir 2009 m. gegužės 19 d. Sprendimas *Apothekerkammer des Saarlandes ir kt.* (C-171/07 ir C-172/07, EU:C:2009:316).

¹⁴ 2022 m. [liepos] 14 d. Sprendimas *ASADE*, C-436/20, EU:C:2022:559.

¹⁵ *Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju* (Sveikatos priežiūros ir sveikatos draudimo įstatymas) 23 ir 63 straipsniai.

jų vartojimo, negali būti laikomos bendrojo intereso neekonominėmis paslaugomis ir dėl to šių paslaugų teikimas patenka į Direktyvos 2014/23 taikymo sritį, *Državna revizijska komisija* kelia papildomą klausimą, ar šių paslaugų teikimas gali būti vertinamas pagal analogiją su socialinėmis arba kitomis specialiomis paslaugomis, nurodytomis šios direktyvos IV priede.

- 32 Minėtos paslaugos galėtų būti priskirtos prie CPV kodo 85149000 (Farmacinės paslaugos), bet iš Reglamento Nr. 2195/2002 dėl Bendrojo viešųjų pirkimų žodyno (CPV) negalima daryti išvados, kokios paslaugos turi būti priskirtos prie šio CPV kodo. Taip pat ir CPV kodų paaiškinimuose¹⁶, kurie nėra oficialus teisės šaltinis, negalima nustatyti, kokios paslaugos turi būti priskiriamos prie CPV kodo 85149000 (Farmacinės paslaugos).

Sprendimas dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir jo turinys

- 33 Kadangi *Državna revizijska komisija* turi priimti sprendimą dėl Sąjungos teisės išaiškinimo, *Državna revizijska komisija*, remdamasi SESV 267 straipsnio trečia pastraipa, pateikia Teisingumo Teismui šiuos du prejudicinius klausimus, nuroydamą, kad atsakyti į antrąjį klausimą reikia tik tuo atveju, jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas:

1. **Ar su farmacine veikla susijusi paslauga, kurios pagrindinis tikslas – žmonėms skirtų receptinių ir nereceptinių vaistų tiekimas vartotojams, taip pat vartotojų konsultavimas teisingo ir saugaus šių vaistų vartojimo klausimais, gali būti laikoma „bendrojo intereso neekonominė paslauga“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/23 4 straipsnio 2 dalį?**
2. **Ar su farmacine veikla susijusi paslauga, kurios pagrindinis tikslas – žmonėms skirtų receptinių ir nereceptinių vaistų tiekimas vartotojams, taip pat vartotojų konsultavimas teisingo ir saugaus šių vaistų vartojimo klausimais, gali būti kvalifikuojama pagal analogiją su socialinėmis ir kitomis specialiomis paslaugomis, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/23 19 straipsnį?**

<...>

¹⁶ <...>